

LAISVĖ
Semi-Weekly

102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Ja-
maca, N. Y., under
the Act of March 3,
1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kadaidoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 91

Ozone Park 17, N. Y. Antradi, lapkr. (Nov.) 13, 1962

METAI 51-ji

KRISLAI

Apie dvikojus žvėris.
Tikslas pasiektas.
Kur jų protas?
Bendromis pastangomis.
Turėtų būti galas.
Ačiū, draugai rašytojai.

— Rašo A. Bimba —

Pateko į rankas ir perskaiciau Vl. Jasinsko nedidelę knygutę „Sūviai saulėčėky.“ Joje kalbama apie man gerai pažįstamą Lietuvoje vietovę Kupiškį. Pasakojama apie tai, kaip karo metu tam garsiam mišui senosios tėvynės kaimelyje siautėjo hitlerininkai ir jų lietuviškieji sėbrai Jančius, Kulikauskas, Liovič, Kaulakis, Sabaliauskas, Pelkauskas, Mažylis, Alasevičius ir kiti.

Kiek jie ten nekaltų žmonių išžudė, kiek jie ten sąsūrų ir nekaltų kraujo sugėrė! Kaip, o kaip toji lietuviškoji šventa žemė tokius žvėris galėjo panešti!

Kur tie dvikojai žvėrys šiandien?

Autorius sako, kad vienas kitas jų tapo po karo sučiūpti ir tinkamai nubausti. Bet, aišku, kiti jų paspruko į užsienį ir gal kur nors šiandien mūsų šalyje po Dėdės Samo skvernu pasislėpę maišosi su gerais, padoriais žmonėmis.

Perskaicius šią knygutę, pirmą kartą man tūlį dviejų moterų viešas pasididžiavimas, kad jos turinčios pilną teisę sveikintis bei draugauti su tokiomis impulsyviomis, kulikaus-akimis, janciams, paskevičiams.

Turite teisę, sesutės, turite. Turite teisę su žmogėdromis ne tik sveikintis, bet ir bučiuotis. Nieks jums tos „garbės“ nepavydi.

Bet kaip su sąžine, su žmoniškumu... imti ir spauti ranką tam, kuris, žinai, ta ranka paskerdė šimtus nekaltų vyrų, moterų, vaikų, senelių, tavo ir mano gimtosios žemės sūnų ir dukrų... Ar pagalvojate apie tai?!

Viskas jau buvo paruošta Kubą užpulti. Tai dabar visiems aišku ir žinoma.

Bet dabar nors laikinai ta šalis išgelbėta. Ir jeigu ginklai, kurie buvo į Kubą nugabenti, tai pasiekė, tai jie savaime pateisino. Ir už tai kreditas tenka Tarybų Sąjungai.

Šitaip aną dieną man srabai bardamas išdėstė vienas iš gyvojo kaulo konservatyvus amirietis. Jam esą baisiai, baisiai piktas, kad per mūsų diplomatijos žioplumą „vėl mūsų priešai laimėjo didelį moralinį mūšį.“

Kaip, nekalbėsitė, bet dabartinis indusų ir kinų karas istorijon įeis vienu iš beprotiškiausių karų. Juo greičiau bus baigtas, tuo lengviau bus kvėpuoti.

Indijos premjero Nehru atsisakymas derėtis dėl baigimo šio pragaistingo konflikto yra nepateisinamas.

Gaila, labai gaila, kad visa eilė mūsų šaukinių vajininkų šiemet tapo ligos parblokti ir negali aktyviai dalyvauti.

Kaip tik tas uždeda didesnę atsakomybę ant tų, kurie dar pajėgiame krutėti. Taip turėtų jaustis kiekvienas laisvėtis, kiekvienas mūsų laikraščio „Laisvės“ ir visos darbininkškos spaudos patriotas.

Vajus tuoj jau bus įpusėjęs. Ar jau esame pasiekę puse pasibrėžto tikslo? Na, o juk

Tarybų Sąjunga, Kuba ir cukrus

Jungtinės Tautos, N. Y. — Jungtinių Tautų ekonominių reikalų Biuletenis rašo, kad 1961 metais Tarybų Sąjungoje 70 fabrikų perdirbinėjo iš Kubos gautą nendrių medžiagą į cukrų.

1962 metais Tarybų Sąjunga iš cukrinių runkelių, kurių auginimo kiekis nuolat didėja, ir iš gautos nendrių žaliavos medžiagos iš Kubos pasigamins iki 9,000,000 tonų cukraus.

Tarybų Sąjungoje cukri-

nių runkelių suima apie 30,000,000 tonų, gi baigus 1962 metų planą, 1965 metais, jų bus suimta iki 51,000,000 tonų.

Kuba užima pasaulyje pirmąją vietą cukraus gaminiame, bet kada ten planuojamas valdė Jungtinių Valstijų kapitalistai, tai jie mažai pastatė fabrikų žaliavos medžiagos perdirbimui į cukrų — jie žaliąją medžiagą gabeno į Jungtines Valstijas.

Kinijos ekonominė padėtis gerėja

Honkongas. — Iš Kinijos sugrįžo Malcolm MacDonaldas, sūnus seniau buvusio Anglijos socialistų premjero. MacDonaldas Kinijoje buvo virš keturias savaites, tarėsi su jos vadais, technikos specialistais, darbininkais ir žemdirbiais. Jis išvažiavo virš 7,000,000 mylių.

MacDonaldas sako, kad Kinijos ekonominė padėtis žymiai gerėja. Nors per dvejus pastaruosius metus ten jautėsi derlius buvo nukentėjęs iš prieštasties sausros ir klaidų, bet Kinijoje nuo bado nei vienas žmogus nemirė. Prie senos tvarkos, tai būtų mirę šimtai tūkstančių, o gal ir milijonai žmonių. Dabartinė Kinijos liaudies vyriausybė sugebėjo įvesti teisingą maisto pa-

dalinimą ir krizę pergyvenusiems. Šiemet daug daugiau grūdų suėmė, kaip per trejus pirmesius metus, ypatingai buvo geras rudėnis derlius.

Gerėja ir gamyba. Shangajaus mieste 1961 m. pirmą mėnesį mėnesiais buvo pagaminta 400,000 porų avalynės iš plastmasės, o 1962 m. per tą patį laiką jau pagamino 2,400,000 porų. 1961 m. per šešis mėnesius buvo pagaminta 9,490,000 porų iš gumos avalynės, o šiemet per tiek pat laiką jau pagamino 22,630,000 porų. 1961 m. per šešis mėnesius Sanghajaus industrija pagamino 160,000 dviračių, o 1962 m. jau 360,000.

PORTUGALIJA PRIEŠ INDIJĄ

Lisabonas. — Portugalijos vyriausybė pareiškė, kad ji nesutinka, idant JAV vartotų karo bazę Azorų salose gabenimui ginklų į Indiją. Mat, prieš kiek laiko Indija jėga išvarė portugalus iš jų kolonijų Indijoje.

mes galvojame apie tikslo pasiekimą su geru kaupu.

Kam pinigų dar vis teberenka kun. Končias B A L F A S? Kur tos aukos eina? Juk aiškina, kad Vakarų Vokietijoje viešpatauja didžiausia gerovė, toli pralenkusi socialistiniuose kraštuose gyvenimą. Tai kam bereikalingas neva šelpimas ten užkilusių lietuvių?

Per akis apgaudinėja žmones tie, kurie sako, kad jie iš „BALFO“ šelpia lietuvius Lietuvoje, arba kur nors Tarybų Sąjungos gilumoje.

Prieš kiek laiko buvau gavęs rašytojo M. Sluckio autografuotą novelių rinkinį „Geriaus mums nesutikti.“ o šiomis dienomis savo naują kūrinių „Ryt bus gražu“ prisuntė rašytojas Jonas Šimkus. Ačiū jums, draugai. Stengsiuosi susirasti laiko perskaitymui. Bėda su mumis ta, kad mes nebeturime nei laiko, nei energijos perskaityti viską, ką jūs ten toje mūsų mieloje Lietuvoje parašote-sukuriate.

Vandalai padaro daug žalos

Islip, N. Y. — Vandalai baisiai daug žalos padarė dviem bažnyčioms, jų tarpe katalikų Šv. Jono bažnyčiai, o dar daugiau mokyklai.

Tik rugsėjo mėnesį baigė statyti ir įrengti Mulligan Junior High mokyklą, kurios pastatymui ir įrengimui buvo išleista \$2,700,000.

Vandalai ją taip sukoneveikė, kad tapo nutrauktas mokymas, kol mokykla bus sutaisyta. Mokyklos viršininkai skiria \$100 tam, kas pagelbės suimti vandalus.

VEIKĖJA REIKALAUJA GRĄŽINTI PASPORTĄ

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų Komunistų partijos pirmininkė Eliza Beth Gurley Flynn teismo keliu reikalauja, kad jai grąžintų pasportą. Pereitą jį sausio mėnesį JAV valstybės departamentas atėmė jos pasportą, nes ji komunistė.

Vientiane. — Sakoma, kad princas S. Phouma pasitrauks iš Laos premjero vietos, o premjeru bus pavaduotas princas Souphanouvongas.

Atomų bombos ir karo bazės sudarė taikai pavojų

Maskva. — Tarybinė spauda rašo, kad kol eis apsiginklavimo varžybos, užsienyje bus Jungtinių Valstijų karo bazės, prikimos atominių bombų, tol pasaulyje nebus ramumo, tol žmonija negalės laisviau atsikvėpti.

Washingtonas. — Čionai militaristai aiškina, kad Jungtinėse Valstijoms karo bazės kitose šalyse yra „daugiau reikalingos politiniai, kaip militariniai“.

Dabar jau raketomis galima pasiekti Tarybų Sąjungą iš JAV. JAV „B-52“ ir „B-58“ bombonešiai yra tolimo siekimo — jie gali pasiekti TSRS centrus, prie to, JAV turi devynis „Polaris“ submarinus, kurie vežasi 144 atomines raketas. Gi bazės, kurių kitose šalyse randasi apie 500, yra žinomos ir Tarybų Sąjungos militarinėms jėgoms. Jeigu iš tų bazių yra arti Tarybų

Sąjungą, tai ir tos bazės yra arti iš TSRS. Tarybų Sąjungos vidutinio dydžio raketas gali pasiekti visas JAV bazes.

JAV militaristai aiškina, kad JAV bazės kitose šalyse, karo atsitikime, galėtų patarnauti tik artimesnio siekio bombonešiams, papildymui kuru ir bombomis tolimo siekio bombonešių ir kitiems taktiniams veiksmams.

JAV politiniai vadai sako, kad jos dar reikalingos ir palaikymui JAV talkininkų ūpo. Išėjimas karo bazių iš kitų šalių vestų prie pakrikimo karo sąjungų.

Londonas. — Anglijos premjeras Macmillanas reikalauja, kad Jungtinės Valstijos tartųsi su Anglija pirm kartą atomines bombas ne tik iš tų bazių, kurios randasi Anglijoje, bet ir iš kitų bazių užsienyje.

Karo veteranai parduoda akis

New Yorkas. — Dienraštis „The Long Island Daily Press“ paskelbė, kad Antrojo pasaulinio karo veteranas, gyvenęs Lynbrooke, parduoda savo akį už \$60,000, nes jis prie to verčia finansiniai reikalai.

Kitą dieną J. K. Williams, taip pat to karo veteranas, gyvenęs S. Ozone Parke, paskelbė, kad jis parduoda savo akį už \$40,000. Sako, kad jam kitos išeities nėra, nes žmona serga džiova, jie turi penkis vaikus, namo „morgičiai“ nemokėti, o dar yra ir kitokių skolų.

Kaune mirė akad. Antanas Purėnas

Lapkričio 5 d. Kaune mirė žymus mokslininkas — Kauno Politechnikos instituto profesorius, Lietuvos Mokslo akademijos narys Antanas Purėnas. Jis buvo 82 metų amžiaus. Gimė 1881 m. vasario 16 d. Jatkonių kaime, dabartiniame Kupiškio rajone.

Daugiau apie jį paduosime žinių sekamuose „L.“ numeriuose.

PAGERBĖ MIRUSIA ROOSEVELTIENE

Jungtinės Tautos, N. Y. — Jungtinių Tautų asamblėjos nariai atsistojimu pagerbė mirusią Eleanorą Rooseveltienę. Kai kurie iš dalyvių ją asmeniniai pažino, nes vienu kartu ji buvo JAV delegacijos nare Jungtinėse Tautose.

Bona. — Vakarų Vokietijos socialistai kritikuoja Adenauerio užsienio politiką.

Tarybų Lietuvoje rado skystos naftos

VILNIUS, lapkr. 3 (ELTA). — Puikiai dovaną paruošė Didžiojo Spalio 45-ojioms metinėms Lietuvos geologai. Beveik ketverius metus jų vykdomos naftos paieškos atnešė laimėjimą. Trijuose struktūrinuose ir grežiniuose respublikos pietvakarinėje dalyje, gauti skystos naftos pavyzdžiai.

Tolėsi grežio darbai bus išplėsti vakarinėje respublikos dalyje, kad būtų atskleista pagrindinė struktūrų prigimtis ir surasti Baltijos žemumos rytinio šlaito naftingi kontūrai.

Tuščios kalbos ir apsiginklavimas

Londonas. — Vakarų militaristai ir „specialistai“ skaičiuoja, kiek turi šalis turėti raketų, armijos, laivynuose, orlaivynuose žmonių, ir kitokių militarinių įrengimų.

Tie „specialistai“ sako, būk TSRS turi siekiančių raketų turi tikrai 75, o Vakarai net iki 500.

Rimtesni žmonės sako, kad tai yra žmonių apgavimai ir ruošimas atominiam karui. Jų tvirtinimai yra tam, kad įtikintų Vakarų žmones, būk jiems nebūtų karas pavojingas. Suprantama, kad „specialistai“ tie skaičiai yra tik iš piršto išlaužti, nes nei viena valstybė savo apsiginklavimo viešai nepaskelbia.

Damaskas. — Saudi Arabijos valdžia sako, kad Jungtinės Arabų Respublikos karo laivai iš Raudonos jūros bombardavo du Arabijos kaimus.

Vėliausi įvykiai Kubos reikaluose

Washingtonas. — Kuboje nutraukti paveikslai rodo, kad visi raketų įrengimai jau sugriauti ir raketos sukrautos į Tarybų Sąjungos laivus išvežimui.

TSRS pasižadėjo bendradarbiauti su Jungt. Valst. JAV karo laivai galės ju išvežimą patikrinti jūroje, tai yra, ant TSRS laivų.

Havana. — Sešias raketų patalpino ant TSRS laivo „F. Kurčarovo“ denio, o aštuonias ant laivo „Anoso-

vo“. Kartu išvyksta ir 400 tarybinių specialistų. Kuba griežtai atsisakė leisti išvežti „IL-28“ lėktuvus, nes tai būtų Kubos nusiginklavimas, idant ji negalėtų jokios invazijos atremti.

Sofija. — Bulgarijos Komunistų partijos suvažiavime kinų broliškas delegatas Wu Hsiu-čanas kritiko Tarybų Sąjungą Kubos klausimais. Jis sakė, kad „F. Kurčarovo“ denio, o negalima imperialistų pažadais pasitikėti.

Už nusiginklavimą ir sugyvenimą

Jungtinės Tautos, N. Y. — Jungt. Tautų politinis komitetas 85 balsais, prieš 25 susilaikiusių, priėmė 37-ųjų neutraliųjų valstybių rezoliuciją, kurioje reikalaujama nuo 1963 m. sausio 1 d. nebedaryti atominių bombų bandymų. Kitą rezoliuciją buvo pateikę JAV ir Anglija, kurią komitetas 50 balsų (prieš 12 balsų) taip pat priėmė.

Diskusijų metu V. Zorinas, Tarybų Sąjungos delegatas, tarp kitko, sakė: „Kubos klausime Jungtinės Valstijos buvo pristumę pasaulį prie atominio karo kranto... Nuo jo pasaulį išgelbėjo tik Tarybų Sąjungos vyriausybės pasielgimas... Tas įvykis dar dau-

giau reikalauja, kad prie nusiginklavimo reikia skubiau eiti“.

Jungtinių Valstijų atstovas Arthuras H. Dean saliekė: „Iš savo pusės galiausiai reikšti, kad Jungtinės Valstijos pasižada pilniausiai remti kiekvieną siekį, kuris vestų prie nusiginklavimo ir taikos pasaulyje“.

Maskva. — „Pravda“ ir kiti TSRS dienraščiai išspausdino Jungtinių Valstijų prezidento Kenedžio pasveikinimą. Tarp kitko, Kenedis sakė: „Tarybų Sąjungos nacionalinės šventės proga, aš varde Jungtinių Valstijų žmonių, siunčių geriausius linkėjimus Tarybų Sąjungai“.

Baltasis Namas ruošia planus

Washingtonas. — Dar tik tapo išrinktas JAV 88-asis Kongresas, o jau Baltasis Namas duosia Kongresui pasiūlymus. Yra planuojami nauji pasiūlymai dar didesniame apsiginklavimui, paramai JAV talkininkų užsienyje ir kiti.

Naujasis Kongresas susirinks 1963 m. sausio 9 dieną. Jame demokratų turės 68 senatorius ir 257 kongresmanus, o respublikonai 32 senatorius ir 176 kongresmanus.

KINIJOJE PAMINĖJO TSRS SUKAKTĮ

Pekinas. — Kinijoje buvo paminėta Tarybų Sąjungos 45-ųjų metų revoliucijos sukaktis. Pekine kalbėjo Kinijos Komunistų partijos centralinio komiteto ir TSRS—Kinijos Draugiškumo Sąjungos pirmininkas. Laikraščiai daug rašė apie TSRS suteiktą pagalbą kinų liaudžiai.

Barcelona, Ispanija. — Nuo didelių lietuvių upės išsiliejo iš krantų ir padarė daug nuostolių. Apie 5,000 žmonių liko benamiais.

Vėliausios žinios

Washingtonas. — R. L. Gilpatric, JAV gynybos sekretoriaus pavaduotojas, sako, kad Tarybų Sąjunga jau išvežė iš Kubos 42 raketas.

Kairas. — Jungtinė Arabų Respublika ir Jemeno respublika pasirašė penkerių metų militarinę sutartį. Egiptas ginkluos ir lavins Jemeno gynybos jėgas.

Washingtonas. — Pirmadienį, lapkričio 12 d., prezidentas Kenedis šaukė į pasitarimą asmenis, kurie vedė derybas su TSRS ir Jungtinių Tautų vadovybe Kubos reikalais.

E. Meadow, N. Y. Laikinas D. Federis, iš Jersey City, su savo privatiniu lėktuvu, nukrito ant namo. Jis pats užsimušė, užmušė 17-kos mėnesių kūdikį ir tris asmenis sužeidė.

Lockport, N. Y. — Mirė abudu tėvai, bet jų sūnus Theodore Rooseveltas nežinojo to iki Kalėdų, nes jis išplaukęs ant atominio „Polaris“ submarino į slapta misiją.

Žiūrint pro mano akinius

MŪSŲ PREZDENTŲ PORTRETAI

Mūsų krašto prezidentas John F. Kennedy yra 34-tasai asmuo, užimas to aukščiausiojo tribūno vietą (Gr. Clevelandas tarnavo dviem atvejais, tad Kennedy būtų jau 35-tasai prezidentas). Kaip jo režimą įvertins istorija, kol kas negalima spręsti; tai dar peranksti. Tačiau 31 jo pirmtakų jau susilaukė "teismo dienos." 75 istorikai, daugiausia istorijos profesoriai pirmajamuse universitetuose K. t. Harvard, Princeton, Yale, Stanford, Columbia ir kt. (du jų dėsto Amerikos istoriją Anglijos universitetuose) — tarė savo žodį. Šis vertinimas neliečia tik dviejų buvusiųjų prezidentų, būtent: W. Harrisono, kuris mirė neišbuvęs savo poste nė mėnesio, ir J. Garfieldo, prezidentavusio tik pusę metų.

Vertindami mūsų buvusius prezidentus, istorikai padalijo juos į kelias kategorijas: "didžiausius," "arti didžiųjų," "vidutiniokus," "žemiau vidutiniokų" ir "nevykėlius." "Didžiųjų" kategorijon įdėta tik penki:

A. Lincolnas, Geo. Washingtonas, F. D. Rooseveltas, W. Wilsonas ir Th. Jeffersonas. Pirmojon "didžiųjų" vieton jie pastatė Lincolną, o ne Washingtoną, kuris išvadavo mūsų kratą iš Anglijos despotizmo, Jie (istorikai) mano, jog išgelbėjimas JAV nuo vidinio suirimo bei vergijos panaikinimas — yra didesnis nuopelnas, negu nusikratymas Anglijos jungu. F. D. Rooseveltas stovi trečias "didžiųjų" tarpe, nes 1932 m. jis išvedė mus iš ekonominio kracho, kai šalyje buvo 18 milijonų bedarbių; laimingai išvedė — kiek tai liečia JAV — antrojo pasaulinio karo eigą, padėdamas sutriuškinti nacių fašistų ašį, ir įvedė dideles politines bei ekonomines vidaus reformas. Jis daug prisidėjo ir prie Jungtinių Tautų organizacijos įkūrimo. Už jį iš 75 istorikų balsavo 55. Tai žymėtinas faktas. Kai kurie istorikai, ypatingai respublikonai, kuriuos Rooseveltas vadindavo "ekonominiais rojalistais," dar negali jam atleisti už įkūrimą "Naujosios dalybos" ir kitų "radikalių" reformų. Wilsonas, su savo 14 "liberalųjų" punktu, buvo pirmojo pasaulinio karo metu amerikiečių vadas ir sukūrė Tautų Lygą. Gi Jeffersonas žymiai pralpė ir sustiprino JAV teritoriją vakarus nuo Mississippi upės iki Rocky kalnų. Iš 172 respublikos gyvavimo metų — 40 metų prezidentavo "penki didieji."

Tolygus istorikų vertinimas mūsų prezidentų buvo paskelbtas ir 1948 m. Jo rezultatai buvo tokie pat, kaip ir šiemet paskelbtieji. Sprendimas daryta remiantis asmenų darbais, atliktais tik prezidentaujant, o ne prieš ar po to.

Į "arti didžiųjų" kategoriją istorikai pastatė šešis buvusius šefus, tarp kurių matome A. Jacksoną, T. Rooseveltą, J. Polką, H. Trumaną, J. Adamsą ir Gr. Clevelandą. Kai kurie į šią klasifikaciją pateko dėl kiek keistoko istorikų samprotavimo. Pvz., Polkas įdėta dėl to, kad jo prezidentavi-

mo metu (1848 m.) buvo pasisavinta pusė Meksikos žemių, iš kurių pasidaryta net penkios valstijos. Patys istorikai pripažįsta, kad Polkas ir jo administracija, savo grobuonišku darbu, nusidėjo "tarptautiniam etikos kodeksui," tačiau jį tai neatsižvelgt. Trumanas išaukštintas dėl to, kad jis "išgelbėjo Turkiją ir Graikiją iš Rusijos kėslių," sukurė "Marshallo planą" ir "sutvirtino Vakarų Europą." O kad Trumanas ir Eisenhoweris palaipsniui likvidavo kone visas F. D. Roosevelto įvestas reformas, apie tai neužsimenama. Prie Wilsono irgi krašte siautėjo žiauri politinė reakcija, kai federaliniai ir kitokie policininkai žmones iš lovų lupo ir į kalėjimus tempė...

"Vidutiniokų" grupėje yra daugiausia, net 12 eksprezidentų, tarp kurių matome H. Hooverį, W. Taftą, J. Q. Adamsą ir D. Eisenhowerį. Pastarasis net "vidutiniokų" tarpe yra pačioje uodegoje. "Žemiau vidutiniokų" skaičiuje yra 6, tarp kurių randasi ir Cal. Coolidgeo fizionomija.

Po šių, seka "nevykėlių," tai žemiausia kategorija. Jai atstovauja U. Grantas ir W. Hardingas. Gen. Grantas buvo geras karo vadas, jis sumušė pietinių konfederatų kariuomenę ir laimėjo šiaurės pilietinį karą. Bet kaip prezidentas — jis buvo tikras nevykėlis, neturėjo nei reikiamo pasiruošimo, nei gabumų. Prie jo įsigalėjo visokie sukti politikieriai, aferistai ir sukčiai — apgavikai, kurie

vogė šalies turtą ir jį dailiosiai išsiskirstė. O Hardingas buvo nemotikuš prezidentas; todėl, kad nemokėjo šalį valdyti. Jis sąmoningai ir tiksliai susidėjo su vadinama Clevelando vagių šauka, kuri plėšė visuomenės turtą kiek įmanydama. Korupcija, vagystės ir apgaulė žydėjo visuose jo administracijos vartuose. Valdžioje viešpatavo pilnutinis moralinis bankrotas. Net trys jo kabineto ministrai buvo teisiami dėl korupcijos ir vėlyvės. Už tai nemažas skaičius aukštųjų valdininkų pateko net į kalėjimą. Jei gen. Grantui galima atleisti už nemokėjimą valdyti, tai tos malonės nenusipelno Hardingas, palaikęs korupciją sąmoningai, dėl pelno.

Tai va kokia mūsų buvusiųjų prezidentų galerija.

PANERIŲ MILŽINAS

Vilniuje pradėta naudotis dar vienu didžiuliu šaldytuvu, kuris yra Paneriuose. Jame telpa 3,000 tonų skerdenos bei mėsos gaminių. Į užšaldymo kameras aštuoni kompresoriai kas valandą "įvaro" 640,000 kilokalorijų "šalčio" ir leidžia užšaldyti 120 tonų mėsos per parą.

Temperatūrą užšaldymo kameroje registruoja automatiniai registrai, neleidžiami nukrypti nuo technologinio režimo. Visi mėsos pakrovimo-iškrovimo darbai visiškai mechanizuoti, susisiekimui bei mėsai kelti tarp aukštų veikia oro transporteriai ir trijų tonų keliamosios galios liftais.

Laiškas iš Sočių kurorto

Tėta! sveikiname jus nuo Juodosios jūros krantų. Šiai metais ganta pasiūkytė mūsų tėviškėlei Lietuvai gero oro. Nebuvo pas mus gero oro nei pavasarį, nei vasarą, prie tokių aplinkybių be abejo sunku buvo tikėtis jo susilaukti ir rudenį.

Tam, kad būtų galima prailginti vasarą, pasikaitinti saulės spinduliuose, pasinarstyti po jūros bangas, nepriklausomai nuo mūsų gamtos kaprizų, mudu su Regina nutarėme praleisti šią metų savo atostogas ne prie gintarinės Baltijos krantų, o saulėtame mūsų Tėvynės pietų gražiame kampelyje, Soči.

Pereito mėnesio 9 d. iš Vilniaus išsileidome kelionėn. Kadangi norėjosi pamatyti nors ir per traukinio langą tas vietas, kuriose teko būti prieš karą ir karo pabaigoje, kuomet iš čia buvo išvytos hitlerinės ordos. Į pelenų ir griuvėsių krūvas fašistai buvo paverę žydinčius kaimus ir miestus. Po išlaisvinimo tos ar kitos vietovės čia buvo beveik neįmanoma rasti sveiką namą. Dabar ten jau viskas ne tik seniai atstatyta, bet ir neatpažystamai pagražėjo; išaugo nauji kaimai ir miestai.

Šia proga pakelyje keletą valandų mes buvome apsiostoję mūsų kaimyninės respublikos sostinėje Minske. Matėme šį miestą prieš karą, 1944 metais tuoj po to, kai Tarybinė armija išvyo iš jo fašistus. Baltarusijos sostinė fašistai buvo sulyginti su žeme, nepalikę ten nei vieno sveiko, namo, fabriko. Dabar pasižiūrėjus į

dabartinį Minską sunku bepaticėti, kad prieš keliolika metų čia buvo pelenų ir griuvėsių krūvos, kad jų vietoje taip greitai išaugo toks didžiulis miestas, pramonės centras su plačiomis moderniškoms gatvėmis, žydinčiais parkais, gausia augmenija.

Ir taip visu keliu nuo Vilniaus iki Juodosios jūros krantų matėsi kaip visas mūsų didžiulis kraštas dirba taikų kūrybinį darbą.

Už poros dienų, rugsėjo 11 d., mūsų traukinys, susidedantis iš daugelio vagonų, su Pabaltijo ir Bielarusijos poilsiautojais pribuvo prie Juodosios jūros krantų. Išvažiuojant iš Vilniaus jau buvo šaltoka, artėjant į pietus oras darėsi vis šiltesnis, o atvykę į Sočį mes radome iš karto puikią saulėtą vasarą. Nuo Tuapse iki Sočį mūsų traukinys ėjo Juodosios jūros pakraščiu. Iš vienos pusės matėsi jūra, iš kitos — Kaukazo kalnai, apaugę žemėmis. Tai nepaprastai gražus vaizdas!

Soči kurortas, kuris tęsiasi 140 kilometrų juosta Juodosios jūros pakraščiu pagal poilsiautojų skaičių yra pats didžiausias visoje Tar. Sąjungoje. Kurorto gydomosios savybės, jo puikios, gerai įrengtos sanatorijos, geras susisiekimas padarė Sočį pasaulinio garso kurortu. 1959 metais čia išėjosi apie 20 tūkstančių žmonių iš 63 valstybių.

Iki revoliucijos Soči buvo paprastas provincijos miestelis su 13 tūkstančių gyventojų, 55 parduotuvėmis, 8 lovų ligonine, nakvynės namais, kalėjimu ir cerkve. Tai buvo vieta, kur susirinkdavo palėbaut veltėdžiai, aukšti caro vyriausybės valdininkai, dvarininkai ir kapitalistai, kurie turėjo čia savo vasarnamius ir vilas. Viliojo juos čia šiltas oras, saulė, puikus gamtovaizdžiai.

Tik tarybų valdžios metais Soči tapo plataus masto modernišku miestu-kurortu. Šimtų tūkstančių darbo žmonių poilsio vieta. Pagal 1959 metų gyventojų surašymo davinius Soči buvo 89 tūkstančiai nuolatinių gyventojų, miesto teritorija padidėjo 10 kartų, kasmet vis didėja čia atvykstančių gydytis ir ilsėtis žmonių skaičius.

1919 metų balandžio 4 d. Leninas parašė dekretą "Apie bendros valstybinės reikšmės gydymąsias vietas". Šiuo dekretu buvo netik nacionalizuoti visi kurortai, bet ir nustatyta pagrindiniai mūsų krašto kurortų principai. Šio dekreto pagrindu buvo principas: kurortai — liaudies gerovei.

1920 metais likvidavus generolo Denikino armiją buvo išlaisvintos Juodosios jūros pakrantės. Tarybų valdžia tuoj po išlaisvinimo ėmėsi žygių atstatymo ir pritaikymo buvusių privačių vilų sanatorių, poilsio namų, gydymo įstaigų išplėtimui. Nuo to laiko prasidėjo kurorto augimas ir jo panaudojimas dirbančiųjų gydymui ir poilsui.

1922 metais kurorte gydėsi 4,385 žmonės, buvo suteiktos 9,595 gydymo procedūros. 1926 metais ligonių skaičius išaugo iki 12,610 žmonių, gydymo procedūrų skaičius išaugo iki 136,902.

1928 metais buvo pasta-

Lawrence, Mass.

Pavykęs banketas

Nors pavėluotai, bet reikiama aprašyti banketą, kuris įvyko spalio 7 d. "Laisvės" paramai. Pasitaikė lietinga diena. Buvome nusiminę, bet ruošėmės ir laukėme saulės pasirodymo.

Apie vidurdienį atvyko automobilis iš New Yorko. Iš jo išlipo S. Večkys, J. Grybas, B. Keršulienė ir tolimesnieji. O po jų pradėjo ir daugiau atvykti darbininkiškos spaudos rėmėjai. Susirinko gražus skaičius. Gaspadinės, kurios sunkiai dirbo maistą ruošdamos, jau pralinksėjo, kad yra tiek svečių ir viešnių. Pateikė skanaus valgio ant stalų.

Kada svečiai pavalgė, tai pirmininkas S. Penkauskas pakvietė kalbėti Karosienę, kuri tik grįžus iš Japonijos, kur įvyko kongresas už taikos išlaikymą, lankėsi Indijoje, Londone ir Tarybų Lietuvoje.

Jai būnant Lietuvoje ten įvyko lietuvių nacionalistų-hitlerininkų teismas, kurie buvo teisiami už šaudymą Lietuvos žmonių: moterų, vyrų, vaikų ir senelių. Net baisu klausytis apie tų kriminalistų prasikaltimus, kurie, kad lengviau įsigyti žiedą, tai savo aukai nukirsdavo pirštą.

Po Karosienės trumpai pakalbėjo: D. Jusius, J. Grybas, S. Večkys, Dr. J. Repšys, B. Keršulienė ir M. Sukackienė. Kalbėtojai tarp kitko, gyrė gaspadienes už skaniai pagamintą maistą, o rengėjai joms taria didelę aciu. Gaspadinėmis buvo: M. Kazlauskienė, J. Šleivienė, R. Čuladienė, E. Kralikauskienė, A. Kodienė ir S. Penkauskienė. M. Kazlauskienė aukėjo 7 pyragus. A. Kazlauskas savo automobilu suvežė haverhilliečius. Iš vyrų dirbo: P. Milius, F. Zula, J. Kodis, Ig. Čulada, V. Kralikauskas ir S. Penkauskas. Visiems tariau didelę aciu! Dekui ir visiems ir visoms už atsilankymą.

Lawrence mieste padaugėjo bedarbių. Dabar jau yra virš 5,000 ir tai neskaitytant tų, kuriems nedarbo apdrauda jau pasibaigus.

Buvusiame JAV Kongrese nuo Lawrence miesto kongresmanu buvo Thomas Lane. Lietuviai reikinininkai jį rėmė, jis juos ramino, kad "išvaduos Lietuvą." Bet laike dabartinį rinkimų T. Lane pralaimėjo. Pralaimėjo jis, kaip ir visa eilė kitų liaudies priejų mūsų šalyje.

S. Penkauskas

Mažėja idėjimai į Lotynų Ameriką

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų kapitalistų idėjimai kapitalo į Lotynų Amerikos šalis sumažėjo. 1962 metais kapitalo ten buvo įdėta tik \$5,000,000, o per tą pat laiką iš ten pasitraukė \$300,000,000 idėjimų; nes savininkai savo įmones pardavė.

Numatoma, kad to priežastis yra ta, kad ne vien Kuboje JAV kapitalistų įmonės buvo paimtos į valstybės nuosavybę, bet ir Brazilijos vienoje provincijoje.

tytas geležinkelis Tuapse-Soči, surišo Juodosios jūros pakrantę su plačia Tarybų šalimi. Prasidėjo naujų didelių sanatorių, poilsio namų statyba. Buvo išplėstas kurorte mokslinis tyjiamasis darbas. Išgrežta visa eilė naujų gydymo vandens versmių.

Nuo 1933 metų prasidėjo pagrindinė kurorto rekonstrukcija. Buvo sudarytas 20 metų kurorto vystymo planas. Šio plano tikslas paverst Sočį miestu-kurortu, didžiuliu pavyzdiniu kurortinio gydymo ir poilsio centru. Tam tikslui Tarybinė vyriausybė paskyrė 1 milijardą ir 400 milijonų rublių. Pagrindiniai darbai buvo atlikti per pirmuosius 3 metus, per tą laiką pasikeitė kurorto veidas. Su nuostabiu greičiu išaugo naujos sanatorijos, poilsio namai, teatrai ir kiti kurortiniai įrenginiai.

Prasidėjęs didysis Tėvynės karas sutrukdė kurorto augimą. Tačiau tuoj po karo kurortas vėl pradėjo augti, plėstis. Dabartiniu metu gydyklos kasmet atlieka virš 2 milijonų įvairių gydymo procedūrų. Taj yra 100 kartų daugiau, negu buvo iki revoliucijos.

Nuo 1932 iki 1954 metų naujų sanatorių statybai ir kurorto išplėtimui išleista 2 su puse milijardo rublių, kurorto teritorija išplėsta iki kilometrų. Kasmet Soči poilsiauja apie 500.000 dirbančiųjų, iš jų apie 40% sanatorijose ir poilsio namuose, kiti poilsiauja kurorte.

Artiniausiais metais Soči kurortas dar pagražės. Dabar sudaromas Soči kurorto pertvarkymo generalinis planas. Statomos 7 naujos sanatorijos su 1,800 vietų, nauja vonių gydykla. Plečiamas augmenijos plotas.

Soči mes jau ne pirmą kartą poilsiaujame, 1953 metais mes čia buvome atsisvežę ir Delytę, ji tuomet buvo dar maža. Atvykti čia nedidelė problema į sanatorijas ir poilsio namus, čia vyksta su keliais, gautais iš darbovietų, o tie, kurie nori apsigyventi viešbučiuose arba privačiai, sėda į traukinį, lėktuvą arba nuosavą auto mašiną ir spaudžia į Sočį.

Mes apsigyvenome sanatorijoje, kuri vadinasi Bielorusija, jos vaizdėlį įdedu. Dovanokit, kad šį kartą rašau ne mašinėlė, o ranka. Nėra tam čia sąlygų.

Perduokit linkėjimus Mizarams nuo manęs ir Reginos.

Justinas

Soči, TSRS

(Laiškas buvo rašytas K. ir J. Rušinskams. — Red.)

Nauju vieškeliu apjuosė Maskvą

Maskva. — Išvakarėse Tarybų Sąjungos 45-ųjų metų sukaktuvių aplinkui Maskvą atidarytas naujas vieškelis. Naujasis vieškelis yra 68-ųjų mylių ilgio, ir jis lanku eina per 15-ką vieškelį, kurie veda į Maskvą.

Naujas kelias suteiks progą sunkvežimiams ir automobiliams, kuriems nėra reikalo važiuoti į miestą, jį apvažiuoti ir be susitrukdytymo patekti į kitus kelius.

Aplinkui Maskvą dar yra tiesiamas ir naujas geležinkelis, kuris tam pačiam tikslui pasitarnaus.

3 p.-Laisvė (Liberty)— Antrad., lapkr. (Nov.) 13, 1962

Gražinos Skliutaitės eilėraščiai

Gražina Skliutaitė, jauna, talentinga lietuaitė. Ji tarnauja Lietuvos TSR paviljone. Visasąjunginėje ūkio parodoje Maskvoje. Susitikusi su mūsų turistu V. Bunkine, Gražina įteikė jai keletą savo eilėraščių ir foto nuotraukė, prašydama perduoti "Laisvės" redakcijai. Čia visa tai spausdiname. Redakcija

VARĖNA

(Skiriu Rožei Samulionienei)

Aš ir vėlėi gatvelėm siaurėtum žengiu. Daugel metų praėjo...

Atpažinti tave man sunku.

Neįėjim ašara nuriedėjo.

Stiepias mūrai balti išdidžiai.

Net klevai jiems, atrodo, pavydi.

Iškeroję alyvos plačiai,

Smalsiu žvilgsniu ilgai mane lydi.

O kai sūtemos brenda laukais

Ir žvaigždėlės Derėžnyčioj skęsta,

Nušvinti tu visa žiburiai,

Artimesnės kaip tu nesurast man.

AUDRA

Barasi pušyne šakos,
Bangos šėlsta, plakas,
Verkia jūra žaliaakė,
Verkia smėlio kopos.

Gintarais pakrantę barsto,
Viesulai kvatojas,
Maurais puošia gilų karstą,
Laižo kranto kojas.

PAVASARIS

Jau pakalnės žibuoklėse skendi,
Išsiliejęs Nėris iš krantų,
Linksmas gandas palaukėmis skrenda:
—Duokit kelią! Tai aš ateinu!

Atsiduso Vilnelė nuo vėjo
Ir pasuko kažkur tekina.—
Ji pasveikint laukų nuskubėjo
Su atbandančios saulės diena.

Jau pakalnės žibuoklėse skendi,
Išsiliejęs Nėris iš krantų,—
Tai pavasaris kloniais jau brenda,
Skuba nešinas puokštėm žiedų.

SUGRĮŽTU

Iš už beribio okeano
Kur staigia vėjai alkani,
Sugrįžtu pas tave, brangi tėvyne mano.—
Ar savo sūnus dar meni?

Bučiuoti noris tavo baltą smėlį,
Šakelę rūtos glausiti prie širdies—
O ašara sūri jau skrustuos žėri.
Kas gi jos mislę beatspės?

O Lietuva! Žemele išsvajota!
Man noris išbučiuot kartu
Ir tavo veidą, amžiaus išvagotą,
Ir mėlynas akis žydrųjų ežerų.

VEJAS

Vėjas, vėjas! Vėjas skrieja!
Pasitikt skubėkit vėją!

Kas ten dreba susirietęs?—
Gal praskris jis nepalietęs?
Vėjas nirsta, šėlsta, kaukia
Ir nuo veido dulkes braukia.

Vėjas kaukia — ir dainuoja.

Taršo plaukus — ir šukuoja.

Vėjas rauna — vėjas sėja.

Vėjas plaka — glamonėja.

Vėjas laužo, lenkia, tiesia,

Tempia iš tamsos į šviesą.

Duokit, duokit vėjui ranką!—
Nosim žemę raust pakanka!

What kind of present to give you, my dear?—
The azure of the evening sky,
The sunbeams playing on the water,
A black-winged birdy and his treatful cry.
A treatful cry. A treatful cry...
Why is the fate so cruel? Why?
Why does it make us meet and part,
And leave alone with broken heart?

J. Jaskevičius

MANO VIEŠNAGĖ LIETUVOJE

Bėgyje pastarųjų trejų metų trys šimtai Amerikos lietuvių turistų aplankė savo gimtąją tėviškę Lietuvą. Šiemet ir man teko proga aplankyti Lietuvą, kurią palikau 1912 m., būdamas jaunas piemenėlis.

Mūsų mieste Worcesterį randasi fašistinė liga sergantis J. Krasinskas, kuris per "Keleivį" šmeižia tuos vietos lietuvių, kurie aplankė savo gimtąją kraštą Lietuvą. Bėgyje trejų metų visus lankančius Lietuvą apskelbė sergančiais "komunistine cholera." Bet vieną "ligonį", kuris lankėsi Lietuvoje kartu su "sergančiais" worcesteriečiais, t. y. sandariečių kuopos pirmininką, prie kurios ir J. Krasinskas priklauso, jis ignoravo, apie jį nieko neršė.

As patarčiau, kad jūs, Juozeli, nuvažiuotumėt į Ispaniją pas Franciską Franką pasisvečiuoti, tai gal suįgiztumėt pasveikęs nuo tos baisios fašistinės ligos.

Man ruošiantis kelionei, buvo paleista daug šmeižtų, ir ką tik sutinki, vis sako: Jokūbai, tu taip matysi Lietuvą, kaip matai savo ausis. Aš gi, nekreipdamas dėmesio į tas pastabas, leidausi kelionėn. Ir štai rugpjūčio 15 d. pasiekėm Vilnių. Mus pasitiko Kultūrinii ryšių draugijos su užsienio šaliomis pirmininkas L. Kapočius, Vilniaus "Tiesos" ir radijo stoties korespondentai, taipgi pulkas mano giminių, kurie gyvena Vilniuje, pasitiko mane su pluoštu gėlių ir pilnomis akimis džiaugsmo asarų, kad po penkiasdešimt metų vėl pasimatėm.

Kadangi mūsų, amerikiečių, buvome tik penki—keturios moterys ir aš, Vilniaus radijo stoties vedėjas pribėgo prie manęs su rekordine mašina ir prašo mane, kad tarčiau nors keltą žodžių. Sunku buvo man kalbėti, akys pilnos džiaugsmo asarų, tai nors asarodamas pasveikinau visų pažangiųjų lietuvių ir Amerikos lietuvių literatūros draugijos vardu, linkėdamas Tarybų Lietuvos Respublikai statyti naują draugiją — komunizmą.

Pabuvus Vilnių dvi dienas, gavau žinią, kad mano žmonos mylima sesutė kovoja su mirtimi naujutėlėje Daugų ligoninėje. Sutaręs su pusbroliu Petru Valiu, pasisamdžiau taksį, sumokėdamas 16 rublių už 90 kilometrų iš Vilniaus į Daugus. Už dviejų valandų pasiekėm Daugus ir nusukėme į ligoninę.

Pas ligonę praleidau valandą laiko. Išsikalbėjus su ligone, ji prašė, kad šandien aplankyčiau jos brolių Gudzių kaime. Jos prašymą išpildžiau.

Grįžome Vilniun vėlai vakare. Parvažiavome autobusu, sumokėdami po 80 kapeikų. Lietuvoje važiuojamas pigus.

Rugpjūčio 31 d., aplankę Klaipėdą, grįžome į Vilnių. Randu telegramą, kad mano žmonos brangi sesutė Marijona Aleksandravičienė mirė. Pasimui pusbroli, pasisamdome taksį ir skubame į šermentis. Kai pasiekėm Daugus, buvo jau po laidotuvių. Gimines ir kaimynai susirinkę pas vėlionės sūnų ir namus užkandžiauja. Stalas apkrautas

įvairiais valgiais ir gėrimais — alumi ir "krūmine." Valstybinė biskį per brangi, tai žmūnės pasidaro naminės, kurią vadina "krūmine." Nors valdžia ir baudžia už įvairių degtinės, bet žmonės ją daro ir geria. Užkandus, mano žmonos brolis ir sesutė kviečia važiuoti pas juos nakvynei. Kadangi pas brolių buvau, tai pasirinkau sesutę, kuri gyvena Meškučių kaime, priklausančiame prie "Dainavos" kolūkio. Šis kolūkis skaitosi milijonieriumi, nes ten žemė derlinga ir turi gerą kolūkio vedėją—agronomą.

Kalbėjausi su agronomu. Jis ir kolūkiečiai džiaugiasi kolūkio turtingumu. Visi dirba nuosirdžiai.

Išsikalbėjus su giminėmis ir papietavus, kolūkio pirmininkas atsiuntė savo lengvąją mašiną su šoferiu, kuris mus nuvežė į Varėnos stotį.

Varėnos stoty sėdau į traukinį ir leidaus į Marcinkonių apylinkę pas savo seseris ir svečius.

Išlipus iš traukinio Marcinkonyse, mano seseris ir pulkas kaimynų manęs laukė. Tai ir vėl visi daug asarų išliejome, sveikindamiesi po penkiasdešimt metų nesimatymo.

Pas seseris išbuvau dvi dienas. Išsikalbėjome apie viską, ką jos turėjo pergyventi per du karus, būdamas jaunos našlaitės. "Dabar gyvenimu džiaugiasi. Sako: broleli, pameni tuos laikus, kai mes gyvenome. Neturėjome karvės, turėjome tik dvi užkas ir vieną kiaulę, o šeima buvo nemaža. Mėsos paragauti gaudavome tik per šventes. Dabar kas kita: kas sekma dienis — Velykos. Mėsos ir pieno netrūksta. Turime gražią karvutę ir dvi kiaules. Mums dviems užtenka visko. Turime 60 arų žemės, prisiauginame visokių daržovių, bet daugiausia bulvių sodiname, nes reikia serti kiaules, ir joms dar

daperkame duonos. (Mat, Lietuvoje duona labai pigi, tai šeria kiaules duona.)

Daugelis mane klausia, kaip dabar kaimas atrodo. Buvau keturiuose kaimuose. Jie man atrodė tokiais, kokiais palikau. Tik žmonės pasikeitę, gražiau apsirengę. Dabar kaimo moterys neverpia, nei neaudžia, nei duonos nekepa,—viską perka krautuvėse. Kaimo jaunimas atrodė gražiai apsirengęs ir kultūriškai elgiasi—nematysi girtų kultūriniuose susirinkimuose bei šokiuose.

Man ruošiantis kelionei į Lietuvą, buvau gąsdinamas visokiais būdais: Jokūbai, tu parvažiavęs į Lietuvą negalėsi nė žingsnio žengti laisvai — visur už pečių stovės policijantas su pistoletu ir saugos tave, kad tu su niekuo nekalbėtai. Pasirodė, kad tie gąsdinimai neturėjo jokio pagrindo. Aš laisvai vienas apvažinėju keturis kaimus ir vieną miestelį—Daugus, ir niekur nemačiau jokios policijos mane sekiojant. Kalbėjausi, su kuo norėjau, ir turėjau daug kartų, Kaune būdamas, susiginčyti.

Kaunuiečiai klausė, kada jūs Kenedis pradės karą prieš Tarybų šalį. Aš jiems atsakiau, kad mūsų prezidentas Kenedis yra puikus, protingas vyras, kaip ir jūs Chruščiovas, — jis karo nepradės. Bet, žinoma, pas mus, Amerikoje, randasi saujelė žmonių — bankierių, fabrikantų, kurie nori karo, bet Amerikos liaudis karo nenori.

Trejų metų bėgyje buvo rašyta daug išpūdžių iš turistų kelionių.

Kurie Lietuvą aplankė 1959 metais, šandien nuvažiavę Lietuvon jos nepažinti. Kaune ir Vilnių visais garais eina statyba—fabrikai ir prie jų penkiaaukščių apartamentinių namų dirbtuvių darbininkams.

Važiuojant iš Vilniaus į Druskininkus matosi bai-

giamas statyti fabrikas, kuriame gamins radijo ir televizijos imtuvus. Jis pradės dirbti anksti ateinančiais metais; jame dirbs keturi tūkstančiai darbininkų. Priešio fabriko stato naujus modernius namus, krautuves ir kultūros namus, ir šie namai skiriami to fabriko darbininkams.

Lietuvos pramonė šiandien ir rytoj

Graži Lietuva savo svyruokliais berželiais ir mėlynais ežerais. Bet keliaudamas po kraštą, išitinkini, kad šandien jo didžiausias papuošalas — nauji, stambūs fabrikai, milžiniškos įmonės ir gamyklos. Jas visur sutiksi — ir tarp Auškaitės kalvų, ir vidurio Lietuvos lygumose, ir Dzūkijos smėlynuose, o ypač jų daug Vilniuje ir Kaune.

Neatpažįstamai Tarybų valdžios metais pasikeitė Lietuvos veidas. Iš agrarinio, atsilikusio užkampio ji pavirto industrine respublika. Labai didelė pramonė kuriama šiame septynmetyje — tarp 1958-1965 metų. Per tą laikotarpį bendrosios produkcijos gamyba turi išaugti 1.8 karto. Dabar septynmetis tik įpusėtas, o jau galima džiaugtis tvirtinti, kad šie dideli planai bus ne tik įvykdyti, bet ir viršyti. Juk jau šiemet respublikos pramonė gamina tiek, kiek buvo numatyta gaminti 1964 metais.

Dirbiniai su Lietuvos imonių ženklu žinomi visuose kontinentuose. Jie eksportuojami į 54 pasaulio šalis. Įdomu pažymėti, kad lietuviškas skaičiavimo mašinų perka tokios techniška išvystotos šalys, kaip Čekoslovakija ir Vokietijos Demokratinė Respublika. Ir šių šalių specialistai sako, kad tai tikrai puikiai padaryta technika. Aukštai vertinami lietuviški elektros skaitikliai Indijoje, suvirinimo įrenginiai — Jungtinėje Arabų Respublikoje, dviračiai — Suomijoje, Islandijoje. Lietuva pramonės srityje šiandien drąsiai lenktyniauja su labiausiai išsivysčiusiomis pasaulio šalimis.

Daug kas dar prisimena, kaip 1930 metais inžinierius J. Smilgevičius projektavo pastatyti ties Nemunu hidroelektrinę. Bet jo projektas anais laikais buvo svajonė. Tik Tarybų valdžios metais liaudis pažaboję žiląjį Nemuną. Šandien jis varo Kauno HES agregatus. O praeis kuris laikas — išaugs Jurbarko, Druskininkų, Birštono elektrinės. Nemunas kanalais susijungs su garsiąja Ukrainos upe Dniepru. Vilnius taps dideliu Tarybų Sąjungos uostu...

O netoli Vievio statoma labai svarbi šiluminė elektrinė, kuri bus viena stambiausių Pabaltijyje. Ji gamins tiek elektros energijos, kiek jos gamina visos Lietuvos elektrinės dabar, kartu paėmus. Čia išaugs visiškai naujas energetikų miestelis — Elektrėnai.

Energetinius resursus smarkiai papildė gamtinės dujos, kurias respublika pradėjo gauti iš nutiesto Dašavos — Minsko-Vilniaus-Rygos dujotiekio. Netrukus jų Lietuva gaus maždaug 3 kartus daugiau, negu šiuo metu gauna Vokietijos Federatyvinė Respublika.

(Bus daugiau)

San Francisco, Cal.

Ks. Karosienė pasakė gerą kalbą

Lapkričio 4 d. Finų svetainėje, Berkeley, Cal., įvyko Oaklando, San Leandro ir San Francisco lietuvių rengtos Karosienės prakalbos. Ji tik neseniai grįžo į namus, apkeliajus aplink pasaulį. Jinai vyko kaip Amerikos moterų delegatė į Japoniją šaukima už taiką suvažiavimą. Karosienė buvo Honolulu, Hawaii, Japonijoje, Indijoje, Lietuvoje ir Londone.

Jos kalba buvo labai įdomi, ypatingai apie įvykusį Japonijoje taikos kongresą. Ji pareiškė, kad Japonijoje šiuo metu yra žmonių nusistatymas prieš karą milijoniškas. Šandien Japonijoje randasi 25,000,000 žmonių, kovojančių už taiką. Visi žino, kad jokia kita šalis pasaulyje nenukentėjo tokių baisių žaizdų, kaip Japonijos Hirošima ir Nagasaki miestai.

Indijoje Karosienė dalyvavo taikos suvažiavime. Ją labai nustebino Indijos Kalkutos miesto nešvara. Karvės ir žmonės gulinėja gatvėse. Žmonių biedumas tiesiog baisus.

Lietuvoje Karosienė šiuo tarpu išbuvo 7 savaites. Ji matė didelę dvejų metų laikotarpio pažangą. Kadangi jai teko būti Lietuvoje 1960 m., tai sakė, kad Lietuvoje per tuos dvejus metus statyba žymiai paaugo. O tas gražuolis Vilnius, dar paagražėjo, nes didžiama Vilniaus pastatų šiandien dažoma baltai, šviesiai, kaip pas mus Kalifornijoje. Dvi paskutines savaites jinai buvo Kauno ligoninėje sveikata pataisyti.

Mano manymu, kiekviena lietuvių kolonija būtinai turėtų išgirsti Karosienės kalbą. Jinai turi tiek daug įdomybių, tiek daug faktų pasakyti.

Prakalbų proga buvo pakuoti užkandžiai, kuriuos veik visus draugės moterys suaukojo. Dėkui visoms!

Sėkmingas pokylis

Spalio 14 d. įvyko Los Altos, Cal., pas gerus draugus R. ir M. Mijat, jų gėlių pilnoje sodyboje pokylis. Šiems draugams priklauso tūkstantis aciū. Jau ne vieną kartą naudojomes jį žavėjančia vieta. Prie to, kad šie draugai suteikia naudoti visus jų patogumus be jokio atlyginimo, jie dar priruošia, sutvarko stalus pokyliams. Užsibaję pramogai, jiems lieka vėl sutvarkyti, apvalyti ir t. t. Tai matome, kokių gerų žmonių pasaulyje yra.

Džiugu, kad mūsų tarpe apsigyveno geri draugai Jonas ir Marytė Gineičiai. Nors jie gyvena Santa Claros mieste, apie 50 mylių nuo San Francisco, tačiau jie nepraleidžia parengimų ir juose daug darbuojasi abu. Ypatingai draugė Marytė turi daug patyrimo parengimų ruošoje ir bendrai veikime. Jie Detroitėje gyvendami dirbo didesnei publikai bei parengimams.

O va mūsų Agota Norikienė amžiumi nejauna, bet energinga ir puiki moteris. Jinai vis ateina į talką, iškepama skanų pyragą bei tortą. Ir bendroje ruošoje ji visur tinka.

Tilda King ir Valerija Sutkienė taipgi nepavaduojamos bile ruošoje, bile kur. Jonas Bekeraitis — Baker,

Rochester, N. Y.

Jau buvau rašius, kad mirė Ona Balzarienė. Ji mirė 1962 m. rugsėjo 23 d., o jos vyras Petras Balzaris mirė jau 18 metų, 1944 m. lapkričio 9-tą.

Petras iš Lietuvos paėjo iš Joniškio, o jo žmona Ona (Kirsaitė) iš Biliūniškių kaimo, Papilės valsčiaus, Šiaulių apskrities. Abudu buvo laisvųjų pažiūrų, skaitė "Laisvę", prigulėjo Gedomino Draugijai ir LLD kuopai, visur veikliai dalyvavo ir aukėjo darbo klasės reikalams.

Paliko dideliu liūdesy dukrelę Onutę Balzarytę. Duktė pagerbimui savo tėvelių paaukojo spaudai: "Laisvei" ir "Vilniai" po 40 dol., "Liaudies Balsui" \$10 ir apsigynimui \$10. Tai labai gražų darbą atliko. Mes rochesteriečiai labai dėkingi Onutei Balzarytei, kad, pagerbdama tėvelius, sykiu pagerbė ir parėmė tėvelių brangintinas įstaigas.

L. Bekis

St. Petersburg, Fla.

Iš LLD 45 kuopos veikimo Lapkričio 4 d. įvyko LLD 45 kuopos susirinkimas. Buvo skaitlingas, gavome vieną naują narį, o vienas persikėlė iš kitos kuopos. Nors mirtis išrovė porą narių, bet mūsų kuopa nariais nemažėja, o daugėja.

Kuopos komitetas išdavė raportą iš mėnesio veiklos. Pasirodo, kad kuopa gerai stovi nariais ir finansinai. Parengimų komisija raportavo, jog turėjo tris parengimus ir pasekmės geros, liko gražaus pelno.

Mūsų kuopa visuomet geriams tikslams gausiai auksia, taip ir ši kartą paaukojo po \$100 Pietų Amerikos lietuvių laikraščiu "Darbui", kanadiečių "Liaudies Balsui" ir sveturgimii teisių gynimo komitetui. Reikiama, mes paremiame ir kitose šalyse pažangiųjų lietuvių spaudą.

Verutė Grigienė pranešė, kad prieš pusę metų mirė jos vyras Juozas. Širdinga jai užuojauta.

Girdėjau, kad sunkiai sirgo Jurgis Bernotas, porą savaitių buvo ligoninėje, bet dabar jau randasi namie ir laipsniškai sveiksta. Telefonu pasikalbėjau su Onute Greblikiene, kuri per du mėnesius sirgo, bet dabar jau sveiksta. Linkiu jiems greitai pasveikti.

Adelė Tasholienė išvyko iš Floridos gyventi pas savo dukrą į Michigano valstiją. Ji čionai išgyveno 18 metų, buvo viena iš 45 kuopos tvėrėjų, mylėjo Floridoje gyventi, bet taip susidėjo reikalai, kad turėjo išvažiuoti. Linkiu jai daug laimės naujoje vietoje.

LLD 45 kuopa turėjo parengimą spalio 20 dieną. Buvo daug svečių, jų tarpe ir iš Miami miesto. Kaučiai atvežė dovaną, kuri davė pelno. Didelis aciū miamiečiams.

Padėkų dieną, lapkričio 22 d., mūsų kuopa rengia pramogą, kuri įvyks toje pat vietoje. Kviečia visus ir visas atsilankyti Turėsime skanaus maisto, jo tarpe ir kalakutienos.

Natalie,

Baiboa. — Panamos kanalų daug plaukia Jungtinių Valstijų karo laivų, tai jų judėjimas sutrukdė prekybą laivų praleidimą.

Philadelphia, Pa.

Ligoniai ir mirimai

Spalio 30 d. staigiai mirė Jonas Sinkevičius, o lapkričio 1 d. — Albina Deksnienė. Abiejų laidotuvių rūpinosi graborius J. Kavaliauskas, 1601 S. 2nd St. Palaidoti šv. Kryžiaus kapinėse.

Spalio 16 d. mirė Marė Schmeltz (Pušinskienė). Velionė buvo progresyvi, tai laisvai palaidota Laurel Hill kapinėse, laidojo graborius Charles Roman, 1113 Mt. Vernon St.

Sunkiai serga S. Skirvainis. Jau kelintą savaitę gulii lovoje.

Serga: Elena Tureikienė, kuri krisdama susilaužė ranką; Anna Zalner, kuri krisdama į skėpą buvo skaudžiai užgavus koją, ir Paulina Kaspariūnienė, kuri krito valydamą langą ir buvo sužeidus ranką. Visos jos laipsniškai sveiksta, linkiu joms greitai pasveikti.

Filmai iš Lietuvos

Penktadienį, lapkričio 23 d., Liet. Respublikonų Klubas svetainėje, 2530 N. 4th St., bus rodomi filmai iš Lietuvos. Filmus rodyt Jonas Grybas iš New Yorko. Pradžią 7:30 val. vakare. Ateikite pamatykite Lietuvą filmuose, išgirsite gražių dainų. Bus ir geras kalbėtojas.

P. Walantienė

Lawrence, Mass.

Operetė "Lietuvaitė"

Šeštadienį, lapkričio 17 d., Lietuvių Piliečių Klubas svetainėje, 41 Berkley St., bus suvaidinta operetė "Lietuvaitė". Pradžią 5 val. vakare. Suvaidins Aido choras iš Worcesterio, vadovys Jono Dirvelio.

Maloniai prašome vietinius ir iš apylinkės atsilankyti. Operetė labai graži, išgirsite daug gražių dainų.

Rengėjai

Hayana. — Kubos vyriausybė paleido dalį milicininkų iš tarnybos.

4 p.-Laisvė (Liberty)—Antradienį, lapkr. (Nov.) 13, 1962

Nerimastinga buvo tomis dienomis Baltija... Po audros išplautų gintarų ieškotojai.

Palangos Visasąjunginių Dailininkų kūrybos namų direktorius Pranas Grebliūnas — talentingas gintaro dirbinys meistras. Gintarinės mozaikos, pagamintos P. Grebliūno rankomis, puošia Indonezijos prezidento daktaro Sukarno rūmus, daugelio šalių muziejų sales. Nemaža P. Grebliūno darbų įsigijo ir Amerikos lietuviai.

Nuotraukoje: dailininkas P. Grebliūnas (pirmas iš dešinės) su grupe Amerikos lietuvių Palangos gintaro muziejuje. B. Bučelio (ELTOS) nuotrauka

Tarybiniai svečiai pas Amerikos farmerius

Visą mėnesį Jungtinėse Amerikos Valstijose viešėjo tarybinė žemės ūkio delegacija, kurią sudarė TSRS žemės ūkio ministras K. Pysinas, TSKP CK skyriaus vedėjas ir laikraščio "Selskaja žizni" vyriausias redaktorius V. Poliakovas, TSRS žemės ūkio akademijos prezidentas M. Olšanskis, akademikas A. Ševčenko ir Altajaus mokslinio tyrimo instituto direktorius G. Nalivaiko. Kartu su šia delegacija keliavo ir žurnalistas Albertas Laurinčiukas. Čia jo kelionės pastabas pateiktos Vilniaus "Tiesai".—Redakcija.

JAV žemės ūkio mokslinio tyrimo centre Beltsvilyje, kuris yra Marylando valstijoje, vienu rūmų sienoje yra įskaiti įžymaus amerikiečių žemės ūkio mokslininko Nepso žodžiai: "Jeigu žmogus tik klausia, jis gali abejoti, jeigu žmogus tik mato, taip pat gali abejoti, bet jeigu žmogus padaro ką nors savo rankomis, jis daugiau neabejoja." Šie teisingi ir gilios prasmės žodžiai yra ypač reikšmingi tiems, kurie siekia, kad, įdėjus kuo mažiausią darbą, būtų gautas kuo didesnis maisto produktų kiekis.

— Ir mes turime taip elgtis, — šios kelionės metu pasakė kažkuris delegacijos narys mes lydimiesiems amerikiečiams iš Žemės ūkio ministerijos ir Valstybės departamento.

— Okei! — sutiko misteris Jorkas, bet netrukus suplojo rankomis.

Tai reiškė, kad mes turime sėsti į mašiną ir važiuoti toliau. Ir mes važiuojome. Tokia buvo programa. Per 30 dienų turėjome susipažinti su JAV žemės ūkio ministerijos darbu Vašingtone ir aplankyti Marylando, Wisconsin, Iowos, Kansaso, Nebraska, Šiaurės Dakotos, Montanos ir Kalifornijos valstijas, apbūti daugelyje universitetų ir fermerių laukuose, susitikti su dešimtimis fermerių, profesorių ir valdžios žmonių. Mūsų laukė 10 tūkstančių kilometrų kelio lėktuvais ir 4 tūkstančiai kilometrų — automobiliais.

Kelionė vyko sklandžiai. Amerikiečiai sutiko draugiškai. Gerą pradžią davė pats JAV žemės ūkio ministras Freemanas, sutikęs delegaciją aerodrome ir visą dieną lydėjęs ją Marylando valstijoje. Farmeriai atverdavo širdį. Jie mielai rodydavo savo laimėjimus ir papasakodavo, kaip juos pasiekė. Jie didžiavosi, kad gali priimti tarybinius žmones, ir vaišindavo mus tradiciniu kavos puodeliu. O daugelis, prieš mums atvykstant, nusukdavo kalakutui galvą, ir kambariai pakvėpavo grynu, šaldytuvuose neužsigulėjusiu maistu. Sėdint prie tokio stalo, nejučiomis prisimeni maistą, kurį valgo žmonės dideliuose JAV miestuose, — neiloningą duoną, chemikaluose išplautus obuolius ir agurkus, nežinia kiek metų šaldytuvuose išgulėjusią mėsą ir kiaušinius. Tiesa, ne visi ir miestų žmonės valgo tokį maistą. Kas turi daug pinigų, perkasi kitokią. Ne visi ir fermeriai ant savo stalo turi viežią maistą. Smulkieji ir vidutiniojai paprastai produktus perkasi iš tų pačių rąkų ir tokius pat, kaip ir dauguma miesto gyventojų.

Amerikiečiai — praktiški žmonės. Patarlės "Laikas pinigai" jie neužmiršta ne

tik darbe, bet ir priimdami svečius. Daugelis jų nesodina už stalo, o siūlo eiti į virtuvę ir ten patiems prisidėti į savo lėkštes paruošto maisto tiek, kiek širdis geidžia. O kai suvalgei, nešizvalgyk į šeiminkę, netrukdyk jai valgyti, eik dar kartą į virtuvę prie stalo, ant kurio dar gausu ir mėsos, ir salotų, ir stikliniame asotyje vandens su plaukiančio ledo gabaliukais. Nors amerikiečiai pietus pradeda, išgerdami ledinio vandens stiklinę, tačiau mūsų susitikimo atmosfera nuo to nė kiek neatšaldavo.

—Jeigu mus jungia bendra kova už duoną, kodėl negali jungti bendra kova už taiką? — pasakė Wisconsin valstijoje turtingas fermeris Rankas, žiūrėdamas į pakviestuosius kaimynus. Visi jam ėmė ploti.

Amerikiečių gyvenimo būdas daugelį žmonių įpratino gerbti tik galingas monopolijas, pasitikėti tik stipriais bankais, remtis tik tvirtomis akcijomis. Ir jeigu daugelis turtingų biznierių vis labiau gerbia tarybinius žmones, tai čia, kaip aš pastebėjau, labai dažnai to priežastimi būna įprotis gerbti tvirtą ir galingą. Žinoma, tūkstančiai ir milijonai amerikiečių gerbia Tarybų šalį ne dėl tos priežasties, o todėl, kad Tarybų Sąjungoje klesti tikrojo humanizmo ir socializmo idėjos.

Visose šalyse yra dviejų rūšių mokslininkų. Ir JAV yra tokių, kurių mintys neišsėna toliau už kabinetą, kuriame jie dirba, sienų. Ir savo darbus jie skiria ne žmogui ir gyvenimui, o tik kabinetui — dievui. Tačiau Wisconsin valstijos universiteto profesorius Nilas yra garsus faustinio darbo stiliaus priešin.

—Aš turiu gerą kabinetą. Jis yra dvidešimties akrų dydžio ir todėl neturi stogo, — juokavo jis, sodindamas draugus Ševčenką ir Poliakovą į savo mašiną. — Mes greitai jį pamatysime.

Šis profesorius, nenorėdamas blaškyti savo energijos, dirba tik praktišką kukurūzų hibridų selekcijos darbą. Jis neskaito ne pasakaitų universitete. Su studentais jis dirba tik savo bandomajame sklype.

Važiuojame per rudenį jancius plotus. Nors buvo rugsėjo vidurys, bet lauke šilta. Wisconsin valstija pagal vidutinę temperatūrą ir kritulius turi maždaug tokias pat klimatinės sąlygas, kaip Charkovo sritis. Ši valstija — stambus žemės ūkio produktų aruodas. Čia vyrauja kukurūzai. Jeigu Jungtinėse Amerikos Valstijose per metus iš viso paruošiama 65 milijonai tonų siloso, dešimt milijonų tonų tenka Wisconsin fermeriams. Kukurūzai šioje valstijoje palyginti nesenas augalas. Nors Kolumbas atrado ir Ameriką, ir kukurūzus kartu, tačiau tuomet jie augo tik tropikų ir subtropikų zonoje. Į šiaurę juos perkėlė stebuklus darancios žmonių rankos.

Automobilį profesorius sustabdė kukurūzų lauke, prie mažos trobelės, bet jis durų neatvėrė — nuvedė tiesiai prie linguojančių augalų. Kukurūzų stiebai parudę, bet lapai dar žali. Akys ieško auksinių burbuliukų, bet jų nesimato. Jos apris-

tos baltais popieriniais maišukais, ant kurių skaičiai ir raidės.

Kas pasirenka selekcininko kelią, tas turi apsiginkluoti kantrybė ir tikėjimu, žmogaus rankų ir proto galia. Profesorius selekcininko darbą be pertraukos dirba 32 metus. Jis pasakoja, kad, kol gavo norimą dvigubą kukurūzų hibridą, turėjo sukryžminti net 179 kitus hibridus. Siekdamas gauti kitą norimų savybių augalą, jis pasiryžęs suvaidinti dar 600 hibridų. Jo tikslas — išauginti kukurūzus su vegetacijos laikotarpiu iki 90 dienų, su atspariais stiebais ir burbulėmis, augančiomis tame pat aukštyje.

Profesorius parodė plotelį, kur burbulės visos, kaip viena, buvo viename aukštyje.

—Tai labai palengvina kukurūzų puėmimą kombainais, —sako profesorius.

JAV žemės ūkyje, mechanizuojant ir tobulinant darbą ir derliaus nuėmimo procesus, einama dviem kryptimis. Technikai siekia sukurti tobulas mašinas, o į pagalbą jiems ateina selekcininkai, kurie išveda tokią augalų atmainą, kurios supaprastina kombainų darbą. Antai, pavyzdžiui, Berklio universitete mes matėme baigiamą konstruktorių pomidorų nuėmimo kombainą. Devynerius metus dirba prie šios mašinos grupė žmonių. Tuo pačiu metu selekcininkai siekia išvesti atmainas, kad pomidorai subręstų beveik tuo pačiu laiku ir kad stiebai gulėtų lengvai ant žemės.

Wisconsin valstijoje, Madisono miesto muziejuje mačiau nežinomo dailininko paveikslą, vaizduojantį indėnų moterį, kuri kartu su kukurūzų grūdais į žemę užkasa žuvį. Pūdama žuvis patrenčia augalą. Šiandien amerikiečiai su kukurūzų grūdais kartu beria trąšas, keliančias kukurūzus, ir herbicidus, sunaikinančius piktžoles.

Mokslas daro stebuklus. Bet gyvenimas turi savo dėsnius. Profesorius Nilas dirba, kad žmonėms būtų lengviau gyventi, bet jo rankomis sukurti "gerieji aivarai" ne į visų svirvus neša gėrybes. Kapitalistinėje visuomenėje tik tas, kas turi pinigų, gali pajungti mokslo žinias tarnauti sau. Nilo išvesti nauji kukurūzų hibridai padarė turtingus fermerius dar turtingesnius, bet nė truputį nepalengvino skurdžios varginųjų fermerių dalios.

Grįždami iš bandomojo lauko į universitetą, paprašė, kad profesorius sustabdytų pakelėje mašiną: norėjome šneketėli su vyru ir moterim, kurie silosavo liucerną. Tai buvo Frida ir Robertas Mejeriai. Jie turi tris karves, du šimtus paukščių ir peni mėsalį 30 veršelių. Visą ūkį prižiūri patys. Turi traktorių, o kitą techniką skolinasi iš savo sūnaus. Dabar jiems jau daugiau kaip 60 metų, bet nustoji dirbti jie dar nežada. Jų rankos sugrubusios, rūbai suplyšę, veidai išsekę.

—Jeigu nedirbsime, prarasime žemę, —sako vyras. — Pailsėsim, kai numirsim, — toks moters požiūris į gyvenimą. —Dirbti reikia daug, o turėti mažai, kad neišpuiktume, — aiškina ji biblijos žodžius.

Apie naujausių mokslo ir technikos laimėjimų panaudojimą nedrąsu juos ir klausiti. Apgriuusi troba, apšepęs siloso bokštas ir išblėsęs nuo nuovargio Roberto Mejerio žvilgsnis kalba apie išraiškingai kalba apie padėtį. Atsisveikiname, linkime sėkmės, sveikatos ir neprarasti žemės. Farmerio žmona atsisveikindama spaudžia ranką ir prašo:

—Nerūstinkite dievo, neįsiskite žmogaus į Mėnulį. Aš žinau, kodėl jūsų šalis pirmoji pasiuntė žmogų į kosmosą: pasižvalgyti, kur yra dievas, kad galėtų jį nukauti.

—Ogi mūsų biblijos aiškintojas. Jis viską žino... Nėra abejonės, kad biblijos aiškintojas nekvailas. Jis žino, kad ten, kur skurdas ir tamsa, lengviau sleistis ir prietarus, ir mistiką. Prisiminiau sienoje iškaltus Nekso žodžius: "Jei žmogus tik klausia, jis gali abejoti, jei žmogus tik mato, jis gali abejoti..." Šiuo atveju jie aiškiai netiko. Matydamas prigesusį Mejerio žvilgsnį ir girdėdamas jų "filosofiją", visiškai neabejoju, kad tokius juos padarė negailestingas kapitalistinio gyvenimo būdas.

Bayonne, N. J.

Mirė Juozas Jurkevičius, 67 m. amžiaus. Mirė lapkr. 12-ą d. Kūnas pašarvotas Dvorzansko koplyčioj, 20 East 22nd St. Laidotuvės įvyks lapkr. 15 d.

Vėlonis paliko nuliūdime žmoną Elžbietą, tris dukteris ir anūką.

Šią žinią pranešė A. Lukaitis. Vėliau bus pranešta daugiau informacijų apie vėlonį.

Special Waterbury, Conn.

Šiuo pranešu, kad filmų prožektorius jau pataisytas ir pinai teikia aiškų balsą. Todėl ALDLD 28 kuopa galite surengti filmų rodyką, ir aš jums šį kartą parodysiu Tarybų Lietuvos filmus pilname gražume. Pakartosiu tuos filmus, kuriuos rodžiau be balso, ir pridėsiu vieną filmą, kurio Waterbury dar nerodžiau. Todėl filmų programa bus apie tris valandas.

Lauksiu jūsų pranešimo, kada turite atvažiuoti.

Jonas Grybas

A. Žmuidzinavičiaus atvirukas

Buvo pasiųstas jam trumpas laiškelis jo 86-to gimtadienio proga. Dabar jis man davė atsakymą:

"Mielas Bičiuli, Iš visos širdies dėkoju už gerus linkėjimus mano įsipusėjusios trečiosios jaunystės suakties proga. Taip smagu yra gauti gerą žodį nuo tikro lietuvių išanos pusės vandenyno! Jūsų

A. Žmuidzinavičius 1962. X. 30"

Atvirukas yra jo paties pieštos reprodukcijos "Rytmetis."

J. Gaidys Maynard, Mass.

Kairas. — Pablogėjo santykiai tarp Jungtinės Arabų Respublikos ir Saudi Arabijos.

Žinios iš Lietuvos

ATEISTINIS BŪRELIS KOLŪKYJE

Nemažai respublikos kolūkiuose padirbėjo šią vasarą Vilniaus Valstybinio universiteto studentai. Dirbdami darbo ir poilsio stovyklose, istorijos - filologijos fakulteto ateistai aktyviai išnaudojo laisvalaikį mokslinio ateizmo pagrindams propaguoti kolūkiečių bei kaimo jaunimo tarpe.

Per vasarą filologai perskaitė daugiau kaip 40 pasakaitų, suruošė eilę klausimų-atsakymų vakarų. IV kurso istorikai J. Jarmala-vičius, A. Matulevičius, S. Šileka, dirbdami Kėdainių rajono "Rytų aušros" kolūkyje, suruošė moksline-ateistinę konferenciją, tema: "Reakcinė dvasininkijos veikla Lietuvoje". Kolūkio brigadose, fermose, poilsio vakaruose buvo perskaityta 12 pranešimų. Drauge su kolūkio komjaunoliais studentai organizavo ateistinę tarybą. Sudarytas ateistinis būrelis. Į jį įstojo 20 kolūkiečių. Kolūkio ateistai vadovaus masiniam bei individualiam auklėjamajam darbui, ruoš ateistinius vakarus.

Universiteto studentai padės savo draugams organizuoti kolūkyje ateistinį muziejų, ruošti vakarus, aprūpins naujausia ateistine literatūra.

B. NARUŠYTĖ

Universiteto studentė

ETERYJE—DRAUGŲ BALSAS

Lenkijos kultūros dekada per Vilniaus radiją

Neseniai Lenkijos liaudies respublikos darbo žmonės per Varšuvos radiją dešimt dienų klausėsi pasakojimų apie Lietuvą, apie mūsų respublikos laimėjimus, girdėjo Nemuno krašto dainas, muziką. Lenkijoje vyko Tarybų Lietuvos kultūros dekada per Varšuvos radiją.

Šiomis dienomis per pirmąją ir antrąją Vilniaus radijo programą klausytojai labai dažnai girdi laidas apie Lenkiją. Per Vilniaus radiją vyksta Lenkijos kultūros dekada.

Apie didžią tautų draugystę reikšmę plačiai per Vilniaus radiją kalbėjo Lenkijos Liaudies Respublikos laikinasis reikalų patikėtinis Tarybų Sąjungoje, igaliotas ministras Vlodzimiežas Paškovskis. Jis pažymėjo, kad sena lietuvių ir lenkų tautų draugystė, užsigrūdiniusi kovose prieš bendrus priešus, šiandien tapo dar tvirtesnė. V. Paškovskis išreiškė viltį, kad Lenkijos kultūros dekada per Vilniaus radiją padės dar labiau sustiprinti tautų bendradarbiavimą ir broliškų jausmus.

Lenkijos kultūros dekada tęsiasi iki spalio 10 dienos. Per tą laiką Tarybų Lietuvos darbo žmonės girdėjo daug reportažų, pasakojimų, kompozicijų apie Lenkijos darbo žmonių gyvenimą, pakeliavo po žymiausią šalies miestus — Varšuvą, Krokuvą, Vroclavą, Nova Hutą.

Muzikos mėgėjai turėjo progos pasiklausyti F. Šopeno, S. Moniuskos ir kitų žymių kompozitorių kūrinių, populiarių lenkų liaudies dainų, lengvosios muzikos.

Teatro mylėtojams buvo skirtos laidos su Moniuskos

operos "Halka," G. Zapolskos pjesės "Ponios Dulskos moralė," A. Mickevičiaus veikalo "Konradas Valenrodas" ir kitais įrašais. Laidas paruošė Varšuvos radijo darbuotojai.

Diplomai Tarybų Lietuvos dailininkams

VILNIUS. — Džiugi žinia atėjo iš Kijevo į Lietuvos TSR Dailininkų sąjungą. Pirmojo ir antrojo laipsnio diplomais apdovanojami trys Tarybų Lietuvos dailininkai.

Ukrainos sostinėje vyko antroji visos sąjunginės estampo paroda. Joje buvo eksponuojama 44 mūsų respublikos dailininkų darbai. Geriausiai įvertinti V. Jurkūno, A. Makūnaitės bei A. Skirutytės kūriniai. Jiems ir atiteko parodos diplomai.

Č. Gerulaitis

Kalbamės angliškai

VILNIUS. — Įeinate į devintą S. Nėries vardo vidurinės mokyklos klasę ir išgirstate angliškai dėstomą TSRS Istoriją, užsukate pas dešimtokus — čia angliškai skamba geografijos pamokos. Žinoma, taip bus tik po dvejų-trejų metų, kai sustiprintas anglų kalbos dėstymas įleis gilesnes šaknis. O dabar, ir tik nuo pernai, ji tėra įvesta tik pirmose aštuntose klasėse. Todėl kol kas pamokų metu vyrauja tik pasikalbėjimai, išpūdžių, vaizdelių atpasakojimai ir panašios temos.

Sustiprindami anglų kalbos dėstymą, pedagogai suskirstė kiekvieną klasę į bū-

2-3 grupes. Užsienio kalbų mokytojų kolektyvas papildytas naujais specialistais. Į S. Nėries vardo vidurinę mokyklą atėjo dirbti universiteto auklėtiniai St. Ivanauskas, L. Valaika, G. Kirvaitis, mokytojos I. Virbiekienė, Br. Lukšienė.

Mokymo dalies vedėja K. Kajeckaitė ne kartą lankėsi panašaus tipo Maskvos, Kijevo vidurinėse mokyklose, kiti mokytojai — Minske.

—Patirti mūsų pedagogai perėmė gana greitai, — pasakoja K. Kajeckaitė. — Mokytojos E. Kuzminskaitė, E. Purienė, V. Sikorskienė, K. Nazarienė ir kiti dėstytojai savo darbu vaisingai pritaiko broliškose respublikose naudojamus anglų kalbos mokymo metodus.

S. Nėries vardo vidurinės mokyklos mokiniai leis užsienio kalba sienlaikraščius, biuletenius, susirašinės su kitų šalių moksleiviais. Baigę vidurinę mokyklą, jie laisvai kalbės angliškai.

L. Baziulis

Lietuvos grybai — užsieni

KAPSUKAS. — Didžiulės stiklinių indelių piramidės su marinuotais grybais kasdien išauga Kapsuko konservų fabrike. Sutikdami Spalio 45-ąsias metines, įmonės gamybininkai įsipareigojo pagaminti viršum plano 100 tūkstančių indelių konservų.

Kapsukiečių produkcija aukštai vertinama ne tik mūsų šalyje. 42 tonos marinuotų voveruškų jau iškeliavo į Šveicariją. Netrukus tuo pačiu adresu iškeliaus dar 58 tonos Lietuvos grybų.

V. N.

Lawrence, Mass.

Būtinai Pamatykite

Operetę "Lietuvaite"

Bus suvaidinta šeštadienį
Lakričio 17 November

Pradžia 5 valandą popiet

Lietuvių Piliiečių Klube

41 Berkeley St., Lawrence,

SUVAIDINS WORCESTERIO AIDO CHORAS

Vadovaujant Jonui Dirvelui

Bilietas 90 c. asmeniui

Nepaprastai įdomi operetė. Worcesterio Aido choras suvaidino ją Brooklyne. Iš skaitlingos publikos gavo gausių aploдимentų. Pamatykite ir išgirskite ją.

Hartford, Conn.

Jurgio ir Onos Šilkų

25 Metų Vedybinio Gyvenimo Sukakčiai Paminėti

BANKETAS

Įvyks Sekmadienį

Lapkričio 18 November

Pradžia 1-mą valandą dieną

Salėje 157 Hungerford St.

Pietūs bus duodami lygiai pažymėtu laiku, nes yra taikoma, kad būtų daugiau laiko pasikalbėjimams.

Dainų programą atliks garsūs duetas:
ONA DIRVELIENĖ ir JONAS SABALIAUSKAS

Kviečiame visus atsilankyti geriems veiksėjams pagerbti jų sidabrine sukaktimi.

Rengėjai

